Neljapäev, 11. märts 2021

P9_TA(2021)0084

Euroopa poolaasta: 2021. aasta kestliku majanduskasvu strateegia tööhõive- ja sotsiaalaspektid

Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2021. aasta resolutsioon majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta ning 2021. aasta kestliku majanduskasvu strateegia tööhõive- ja sotsiaalaspektide kohta (2020/2244(INI))

(2021/C 474/10)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni 17. septembri 2020. aasta teatist 2021. aasta kestliku majanduskasvu strateegia kohta (COM(2020)0575),

— võttes arvesse komisjoni 18. novembri 2020. aasta ettepanekut komisjoni ja nõukogu ühise tööhõivearuande kohta (COM(2020)0744),

— võttes arvesse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) 1. detsembri 2020. aasta väljaannet „Economic Outlook, Volume 2020 Issue 2“ (OECD majandusperspektiiv, 2020. aasta 2. väljaanne),

— võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) 2. detsembri 2020. aasta aruannet „Global Wage Report 2020-2021“ palkade ja miinimumpalkade kohta COVID-19 ajal ning ILO ülevaateid COVID-19 ja töömaailma kohta,

— võttes arvesse oma 19. jaanuari 2017. aasta resolutsiooni Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta ([1]),

— võttes arvesse komisjoni 14. jaanuari 2020. aasta teatist „Tugev sotsiaalne Euroopa õiglaste üleminekute jaoks“ (COM(2020)0014),

— võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030,

— võttes arvesse ÜRO kestliku arengu eesmärke, eriti 1., 3., 4., 5., 8., 10. ja 13. eesmärki,

— võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),

— võttes arvesse komisjoni 27. mai 2020. aasta teatist „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“ (COM(2020)0456),

— võttes arvesse taaste- ja vastupidavusrahastut,

— võttes arvesse komisjoni 27. mai 2020. aasta teatist „ELi eelarve, mis toetab Euroopa majanduse taastekava“ (COM(2020)0442),

— võttes arvesse oma 16. novembri 2017. aasta resolutsiooni ebavõrdsusevastase võitluse kohta töökohtade loomise ja majanduskasvu hoogustamiseks ([2]),

— võttes arvesse komisjoni 27. mai 2020. aasta teatist pealkirjaga „Komisjoni 2020. aasta kohandatud tööprogramm“ (COM(2020)0440),

— võttes arvesse komisjoni 28. mai 2020. aasta ettepanekut võtta vastu nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu, et toetada majanduse taastumist pärast COVID-19 pandeemiat (COM(2020)0441),

— võttes arvesse komisjoni 1. juuli 2020. aasta teatist jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetava Euroopa oskuste tegevuskava kohta (COM(2020)0274),

([1]) ELT C 242, 10.7.2018, lk 24.
([2]) ELT C 356, 4.10.2018, lk 89.

Neljapäev, 11. märts 2021

— võttes arvesse komisjoni 19. veebruari 2020. aasta teatist „Euroopa digituleviku kujundamine“ (COM(2020)0067),

— võttes arvesse komisjoni talituste 1. juuli 2020. aasta töödokumenti, mis on lisatud nõukogu soovituse ettepanekule töösilla kohta, millega tugevdatakse noortegarantiid (SWD(2020)0124),

— võttes arvesse oma 10. juuli 2020. aasta seisukohta ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta ([3]),

— võttes arvesse oma 8. juuli 2020. aasta seisukohta ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 1303/2013 seoses noorte tööhõive algatuse jaoks ette nähtud sihtotstarbelise eraldise vahenditega ([4]),

— võttes arvesse Euroopa 2020. aasta kevade majandusprognoosi, mille komisjon avaldas 6. mail 2020. aastal,

— võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 18. septembri 2020. aasta arvamust teemal „Inimväärne miinimumpalk kogu Euroopas“ ([5]),

— võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 16. juuli 2020. aasta arvamust teemal „Euroopa taastekava ja mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027“ ([6]),

— võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 11. detsembri 2019. aasta arvamust teemal „Ühtsed töötuskindlustuse miinimumstandardid ELi liikmesriikides: konkreetne samm Euroopa sotsiaalõiguste samba tõhusaks rakendamiseks“ ([7]),

— võttes arvesse Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fondi (Eurofound) 24. juuni 2020. aasta uuringut „COVID-19: Policy responses across Europe“ (COVID-19: Euroopa poliitilised vastumeetmed),

— võttes arvesse komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni poolt 9. oktoobril 2019. aastal esitletud poliitilisi suuniseid järgmisele Euroopa Komisjonile (2019–2024) pealkirjaga „Liit, mis seab kõrgemad sihid“,

— võttes arvesse 17. novembril 2017. aastal nõukogu, komisjoni ja Euroopa Parlamendi poolt välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sammast,

— võttes arvesse komisjoni 10. märtsi 2020. aasta teatist „Euroopa uus tööstusstrateegia“ (COM(2020)0102),

— võttes arvesse OECD 15. juuni 2018. aasta uuringut „A Broken Social Elevator? How to Promote Social Mobility“,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/1158, milles käsitletakse lapsevanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalustamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2010/18/EL ([8]),

— võttes arvesse oma 26. mai 2016. aasta resolutsiooni vaesuse sooliste aspektide kohta ([9]),

— võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 19. septembri 2018. aasta arvamust teemal „Sooline digilõhe“ ([10]),

([3]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0194.
([4]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0180.
([5]) ELT C 429, 11.12.2020, lk 159.
([6]) ELT C 364, 28.10.2020, lk 124.
([7]) ELT C 97, 24.3.2020, lk 32.
([8]) ELT L 188, 12.7.2019, lk 79.
([9]) ELT C 76, 28.2.2018, lk 93.
([10]) ELT C 440, 6.12.2018, lk 37.

— võttes arvesse Eurofoundi kuuendat Euroopa töötingimuste uuringut ja ülevaatearuannet (2017. aasta ajakohastatud versioon),

— võttes arvesse komisjoni ja Eurofoundi ühisaruannet „How computerisation is transforming jobs: evidence from Eurofound's European Working Conditions Survey" (Kuidas arvutistamine muudab töökohti: Eurofoundi kuuenda Euroopa töötingimuste uuringu tulemused), mis avaldati 2019. aastal,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse teaduslike ja tehnoloogiliste valikute hindamise üksuse (STOA) 31. märtsi 2020. aasta uuringut „Rethinking education in the digital age" (Hariduse ümberkujundamine digiajastul),

— võttes arvesse oma 15. novembri 2018. aasta resolutsiooni hooldusteenuste kohta ELis soolise võrdõiguslikkuse parandamiseks ([11]),

— võttes arvesse komisjoni 2. juuni 2016. aasta teatist Euroopa jagamismajanduse tegevuskava kohta (COM(2016)0356),

— võttes arvesse oma 11. septembri 2018. aasta resolutsiooni võimaluste kohta töötajatele kvaliteetsete töökohtade leidmiseks vigastuse või haiguse järel ([12]),

— võttes arvesse liikmesriikide parlamentide esindajatega peetud arutelu 2021. aasta Euroopa poolaasta prioriteetide üle,

— võttes arvesse oma 17. detsembri 2020. aasta resolutsiooni tugeva sotsiaalse Euroopa kohta õiglaste üleminekute jaoks ([13]),

— võttes arvesse Euroopa Komisjoni ja OECD 19. novembri 2020. aasta ühist aruannet „Health at a Glance: Europe 2020 – State of Health in the EU cycle",

— võttes arvesse komisjoni talituste 20. veebruari 2013. aasta töödokumenti „Investeerimine tervisesse" (SWD(2013)0043),

— võttes arvesse komisjoni 4. aprilli 2014. aasta teatist tulemuslike, kättesaadavate ja paindlike tervishoiusüsteemide kohta (COM(2014)0215),

— võttes arvesse Euroopa Komisjoni tervishoiuinvesteeringute tõhustamise eksperdirühma 25. novembri 2020. aasta arvamust vastupidava tervishoiu ja sotsiaalhoolekande korraldamise kohta pärast COVID-19 pandeemiat,

— võttes arvesse nõukogu 17. oktoobri 2019. aasta järeldusi heaolumajanduse kohta,

— võttes arvesse kodukorra artiklit 54,

— võttes arvesse eelarvekomisjoni ning kultuuri- ja hariduskomisjoni arvamusi,

— võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni raportit (A9-0026/2021),

A. arvestades, et Eurostati esialgse 2020. aasta majanduskasvu hinnangu ([14]) kohaselt vähenes SKP 2020. aastal euroalal 6,8 % ja ELis 6,4 %; arvestades, et komisjoni 2020. aasta talveprognoosi kohaselt peaks ELi SKP vähenema 2021. aastal ligikaudu 1,4 % ning euroala SKP kasvama 2021. aastal 1,2 %, ning Euroopa majandustulemused jõuavad 2022. aastal hädavaevu pandeemiaeelse tasemeni; arvestades, et 2022. aastaks prognoositakse tagasihoidlikku eratarbimise kasvu, peamiselt tulenevalt püsivast ebakindlusest seoses töö ja sissetulekuga, ning tõenäoliselt suureneb ettevaatussäästude kogumine; arvestades, et teisest küljest peaks kapitalikuludega seoses tulema leevendus tänu väga soodsale rahapoliitikale, suurenenud avaliku sektori investeeringutele ja ettevõttetele suunatud valitsuse toetuskavadele; arvestades, et iga-aastases kestlikus majanduskasvu strateegias ei võetud arvesse COVID-19 pandeemia kolmanda laine või järgmiste lainete stsenaariumi, mis võib praegust majandus- ja sotsiaalkriisi veelgi süvendada;

([11]) ELT C 363, 28.10.2020, lk 80.
([12]) ELT C 433, 23.12.2019, lk 9.
([13]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0371.
([14]) Eurostati esialgne kiirhinnang, 2. veebruar 2021: https://ec.europa.eu/eurostat/documents/portlet_file_entry/2995521/2-02022021-AP-EN.pdf/0e84de9c-0462-6868-df3e-dbacaad9f49f

Neljapäev, 11. märts 2021

B. arvestades, et mõnedes liikmesriikides ei ole mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) kohaseid ELi vahendeid ja programme veel täielikult rakendatud; arvestades, et ELi taasterahastu „NextGenerationEU“ ning eelkõige taaste- ja vastupidavusrahastu rahastamine saab võimalikuks alles pärast seda, kui liikmesriigid on ratifitseerinud nõukogu otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 ([15]);

C. arvestades, et ELi institutsioonid on mitu korda tunnistanud vajadust võtta meetmeid tervisealase ebavõrdsusega tegelemiseks ja selle vastu võitlemiseks ning inimeste tervise kaitsmiseks praeguse majanduslanguse ajal ([16]);

D. arvestades, et COVID-19 puhang on muutnud EL 27 tööhõive määra viimase kuue aasta positiivse suundumuse vastupidiseks, mille tulemusel vähenes töötavate inimeste arv 2020. aasta teises kvartalis ligikaudu 6,1 miljoni võrra ning 2020. aastaks prognoositi vähenemist 4,5 % võrra ([17]); arvestades, et Eurostati andmetel elas ELis 2019. aastal enne pandeemiast tingitud kriisi 8,5 % alla 60-aastasest elanikkonnast leibkondades, kus täiskasvanud töötasid eelmisel aastal vähem kui 20 % maksimaalsest nädalasest töötundide arvust ja olid palgavaesusest tingitud murettekitavas olukorras ([18]); arvestades, et ebakindlad töösuhted on endiselt suur probleem, mis avaldab tööturule negatiivset mõju; arvestades, et töötajad, kelle töökoht säilis, on pidanud kannatama töötundide arvu märkimisväärse vähenemise ja sellest tulenevalt sissetuleku kaotuse all, ning arvestades, et sellel arengul on kõige suurem mõju haavatavatesse rühmadesse kuuluvatele töötajatele; arvestades, et eriti murettekitav on asjaolu, et Eurofoundi peatselt avaldatavast uuringust ilmneb, et töötajate arvu vähenemine 27 ELi liikmesriigis pandeemia esimese laine ajal seondub pigem tegevusetuks kui töötuks jäämisega ja selle tagajärjel nõrgeneb seotus tööturuga ([19]);

E. arvestades, et keskmine töötundide arv peaks suurenema kiiremini kui töötajate arv, ning kui lühendatud tööaja kavad lõpetatakse, võib tööhõive veelgi väheneda; arvestades, et töötajate ümberpaigutamine on tavaliselt pikavõitu protsess ja seetõttu peaks tööhõive 2021. aastal eeldatavasti veidi vähenema; arvestades, et hoolimata järgmisel aastal oodatavast majanduse elavnemisest peaks ELi töötuse määr tõusma veelgi tänavuselt 7,7 %-lt 8,6 %-le 2021. aastal ning l2022. aastal eeldatavasti langema 8,0 %-ni, kusjuures liikmesriikidevahelised erinevused püsivad ([20]);

F. arvestades, et teretulnud peaks olema investeeringud, mis võivad suurendada kogutootlikkust, arvestades seniseid vastakaid tulemusi, sealhulgas pandeemiaeelse majanduse aeglast elavnemist ning ebakindlate töösuhete sagenemist; arvestades, et käimasoleval kaksiküleminekul (roheüleminek ja digiüleminek) on oluline, kuid erinev mõju tööhõivele sektorite, piirkondade ning töötajate kategooriate lõikes; arvestades, et see loob uusi võimalusi, kuid toob paljudes piirkondades ja tööstussektorites kaasa ka suuri sotsiaal-majanduslikke probleeme; arvestades, et EL vajab ühist strateegiat, mis toetaks asjaomaseid töötajaid ja ettevõtteid ning tagaks, et kedagi ei jäeta kõrvale; arvestades, et COVID-19 kriis on neid mõjusid kiirendanud, eelkõige tööturgude suundumuste valdkonnas, ning see peaks tõenäoliselt mõjutama ka hariduse, oskuste ja täienduskoolituse nõudlust; arvestades, et COVID-19 pandeemia põhjustas olulisi muudatusi tööturu tavades ja rohkem kui kolmandik ELi töötajatest hakkas kodus töötama ([21]); arvestades, et tööst lahtiühendamine peaks olema oluline põhimõte, mis võimaldab töötajatel hoiduda väljaspool tööaega tööga seotud ülesannete täitmisest ja elektroonilisest sidest, ilma et see tooks kaasa mingeid tagajärgi, ning aitab kaasa sobiva töö- ja eraelu tasakaalu saavutamisele;

([15]) Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsus (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ja otsuse 2014/335/EL, Euratom kehtetuks tunnistamist (ELT L 424, 15.12.2020, lk 1).

([16]) Nõukogu 16. oktoobri 2020. aasta märkus ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse liidu tervisevaldkonna tegevusprogramm ajavahemikuks 2021–2027 (programm „EL tervise heaks“) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 282/2014, ning Euroopa Parlamendi 10. juuli 2020. aasta resolutsioon ELi rahvatervise strateegia kohta pärast COVID-19 kriisi (vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0205).

([17]) Komisjoni 18. novembri 2020. aasta ettepanek komisjoni ja nõukogu ühise tööhõivearuande kohta (COM(2020)0744).

([18]) Eurostat, *Over 20 % of EU population at risk of poverty or social exclusion in 2019* (2019. aastal elas üle 20 % kogu ELi elanikkonnast vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus), Euroopa Komisjon, Luxembourg, 2020.

([19]) Eurofound, *COVID-19: Some implications for employment and working life* (COVID-19: mõju tööhõivele ja tööelule), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2021 (ilmumas).

([20]) J. Hurley, *COVID-19: A tale of two service sectors*, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2021.

([21]) Eurofound, *Living, working and COVID-19* (elamine, töötamine ja COVID-19), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2020, lk 9.

G. arvestades, et enne COVID-19 pandeemiat hinnati Euroopa poolaasta iga-aastastes ülevaadetes majandussuundumusi üldiselt positiivseks, kuigi liikmesriikide vahel olid erinevused; arvestades, et tõendid näitavad püsivat ja kasvavat ebavõrdsust inimeste vahel, ning ebavõrdsust riikides ja piirkondades ja nende vahel; arvestades, et see toob kaasa mitmekordsed lahknevused, mis tuleb lahendada valdkondadeülese lähenemisviisi abil, et tagada kõikidele rühmadele võrdsed võimalused ja inimväärne elu; arvestades, et mõnedele piirkondadele, kus on rohkem tööstuse CO_2 heite vähendamisega seotud probleeme, on suunatud õiglase ülemineku fondid, seevastu teised piirkonnad, mis sõltuvad ülemäära turismist ja sellega seotud teenustest, ei kuulu spetsiaalsete üleminekufondide alla, kuigi mõned neist on suurima töötuse määraga piirkonnad; arvestades, et töötajatele ja ettevõtetele antav COVID-19ga seotud abi on liikmesriigiti väga erinev; arvestades, et ülemaailmsed probleemid ja ülesanded, nagu digiüleminek ja kliimamuutustevastane võitlus, püsivad hoolimata COVID-19 kriisist ja nõuavad õiglast üleminekut, et kedagi ei jäetaks kõrvale;

H. arvestades, et COVID-19 kriis tõi kaasa palkade ebavõrdsuse suurenemise kogu maailmas, mida riiklikud toetused ja miinimumpalga poliitika vaid osaliselt korvasid ning mille tagajärjel tekkisid rasked ebakindluse ja kaitsetuse olukorrad; arvestades, et kriisi sotsiaal-majanduslikud tagajärjed ja sellest tulenev ebavõrdsuse suurenemine mõjutavad kõige rohkem madalamapalgalisi töötajaid, kes on ebaproportsionaalselt suurel hulgal naised ja noored, samas kui nende töö- ja eraelu tasakaalu stabiilsus on juba niigi ohus;

I. arvestades, et sotsiaalkaitsesüsteemid on liikmesriigiti erinevad ning tõsise surve all, et leevendada kriisi sotsiaalseid tagajärgi ning tagada kõigile inimväärsed elamistingimused ja juurdepääs sellistele olulistele teenustele nagu tervishoid, haridus ja eluase; arvestades, et eluaseme- ja lapsehoiukulud võivad sundida leibkondi vaesusse; seda on oluline arvestada palgavaesuse mõõtmisel ja eluasemekulude sotsiaalaruandluse standardnäitajatesse integreerimisel; arvestades, et 2018. aastal elas 9,6 % ELi 27 liikmesriigi elanikkonnast leibkondades, kes kulutasid 40 % või rohkem oma ekvivalentnetosissetulekust eluasemele, kuigi liikmesriikide vahel registreeriti olulisi erinevusi; arvestades, et palgavaesus on ELis kasvanud alates 2008. aasta majandus- ja finantskriisist ning hinnangute kohaselt puutub 10 % ELi töötajatest kokku vaesusriskiga ([22]);

J. arvestades, et noorte töötuse määr on COVID-19 kriisi tõttu suurenenud, jõudis 2020. aasta septembris 17,1 %ni ning prognoositakse selle jätkuvat tõusu; arvestades, et 11,6 % noortest vanuses 15–24 ei tööta ega õpi (NEET-noored)[15]; arvestades, et COVID-19 kriis mõjutas ebasoodsas olukorras olevate sotsiaalsete rühmade, näiteks üksikvanemaga ja madala sissetulekuga leibkondade ning suurte perede juurdepääsu haridusele, ning nad on pidanud vaeva nägema selle nimel, et võimaldada oma lastele digiõppeks vajalikke vahendeid või saada nendele ligipääs; arvestades, et põlvkondadevahelise ebavõrdsuse suurenemine mõjutab nii meie heaolusüsteemi kestlikkust kui ka demokraatia head toimimist; arvestades, et majanduslangusel on pikaajaline negatiivne mõju noorte tööhõivele ning noored võivad leida end silmitsi seismas vähemate ja/või halvema kvaliteediga võimaluste ja halbade töötingimustega;

K. arvestades, et naised on tööturu muutuste suhtes eriti haavatavad, mis on tingitud sotsiaalsetest hooldekohustustest, tasustamata majapidamistöö ja hoolduse ebaühtlasest jaotusest, ametialasest segregatsioonist ja ebakindlamatest töösuhetest; arvestades, et valdkondadevaheline hindamine näitab, et suurema tõenäosusega on halvemas olukorras haavatavatesse rühmadesse kuuluvad naised, nagu lastega noored naised ja eelkõige üksikemad, roma naised, puuetega naised või sisserändajatest naised ([23]);

([22]) Eurostat, *1 in 10 employed persons at risk of poverty in 2018* (igast kümnest töötajast üks puutus 2018. aastal kokku vaesusriskiga), Euroopa Komisjon, Luxembourg, 2020, https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20200131-2

([23]) Meeste ja naiste võrdsete võimaluste nõuandekomitee arvamus *Opinion on Intersectionality in Gender Equality Laws, Policies and Practices* (soolise võrdõiguslikkuse alaste õigusaktide, poliitika ja tavade ristumisvõimaluste kohta), Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut, Vilnius, 2020.

Neljapäev, 11. märts 2021

L. arvestades, et sooline tööhõivelõhe (11,4 %), sooline palgalõhe (14 %) ja sooline pensionilõhe (30 %) on endiselt lubamatult suured; arvestades, et soolise tööhõivelõhe kaotamine on sotsiaalne ja majanduslik kohustus, sest see mõjutab naiste elu, sealhulgas nende majanduslikku kindlustatust ja elukvaliteeti, ning sellel on püsivad majanduslikud kulud, mis moodustasid 2018. aastal umbes 320 miljardit eurot (2,4 % ELi SKPst) ([24]); arvestades, et naiste töövõimaluste parandamine, võrdse tasu tagamine, töö- ja eraelu tasakaalu soodustamine ning laste kasvatamise perioodide piisav arvestamine vanaduspensioniskeemides, sealhulgas meeste puhul, on väga olulised ELi kestliku sotsiaalse ja majanduskasvu ning arengu ja eelarve pikaajalise jätkusuutlikkuse seisukohast;

M. arvestades, et inimestele, kes on tõrjutud või kannatavad sotsiaalse tõrjutuse ja vaesuse all, põhjustab COVID-19 pandeemia erilisi probleeme, ning arvestades, et neid inimesi on pandeemiast tingitud tööturu muutused mõjutanud ebaproportsionaalselt; arvestades, et ELi roma elanikkonna sotsiaal-majanduslikud näitajad on endiselt halvimad – üle 80 % on vaesed ja sotsiaalselt tõrjutud, vaid 43 % teeb palgatööd ja ka NEET-noorte määr on ebaproportsionaalselt kõrge; arvestades, et romadele on COVID-19 kriis eriti raskelt mõjunud, iseäranis hariduse ja koolituse kättesaadavuse osas;

N. arvestades, et puuetega inimeste juurdepääs teenustele on pandeemia tõttu veelgi piiratum; arvestades, et digilõhe (sealhulgas digitaalne vaesus, vähene digikirjaoskus ja universaaldisainiga seotud raskused) suurendab takistusi puuetega inimeste sotsiaalsete õiguste kasutamisel; arvestades, et Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti kogutud tõendid näitasid, et puuetega laste juurdepääs haridusele on oluliselt takistatud ([25]);

O. arvestades, et ajutiste töötajate töötus on COVID-19 pandeemia ajal suurenenud; arvestades, et ELis on igal viiendal töötajal halva kvaliteediga töökoht; arvestades, et järgmisel kümnel aastal oodatakse edasist töökohtade polariseerumist ja rohkem mittestandardseid tööhõive vorme ning tekib rohkem töökohti oskuste spektri kõrgemas ja madalamas otsas ([26]); arvestades, et tehnoloogilised muutused ja tehisintellekti kasutamine võivad tööturgu märkimisväärselt muuta; arvestades, et selle tagajärjel võivad sissetulekud muutuda veelgi ebavõrdsemaks; arvestades, et tööjõunõudlus on pidevalt olnud kõige väiksem palgaskaala keskosas, eriti märgatavalt majanduslanguse ja töökohtade vähenemise perioodil aastatel 2008–2013 ([27]); arvestades, et tõenäoliselt aitab pandeemia sellele suundumusele veelgi kaasa; arvestades, et madalat kvalifikatsiooni nõudvaid töökohti on ühiskonnas alati vaja ning nendega peavad kaasnema inimväärne palk ja inimväärsed tingimused; arvestades, et tööturg seisab silmitsi kiire üleminekuga rohelisemale ja digitaalsemale keskkonnale, kus tekivad töökohad, mis nõuavad ajakohastatud pädevusi, ning arvestades, et tungivalt on vaja keskenduda igas vanuses töötajate koolituse, ümberõppe ja täienduskoolituse strateegiale; arvestades, et sellega samal ajal tuleb parandada kõigi töötingimusi ja luua kõigile uusi kvaliteetseid töökohti;

P. arvestades, et kestlik areng on Euroopa Liidu peamine eesmärk ja sotsiaalne kestlikkus on õiglase ning kaasava rohe-, digi- ja demograafilise ülemineku põhiline eeltingimus; arvestades, et sotsiaalne turumajandus põhineb kahel teineteist täiendaval sambal, nimelt konkurentsi jõustamisel ja mõjusatel sotsiaalpoliitikameetmetel, mis peaks viima täieliku tööhõive ja sotsiaalse progressi saavutamiseni; arvestades, et kestliku arengu kolm sammast on majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnaalane sammas; arvestades, et kestlik areng põhineb muu hulgas täielikul tööhõivel ja sotsiaalsel progressil; arvestades, et see on üks ELi lepingu artikli 3 lõikes 3 sätestatud Euroopa Liidu peamistest eesmärkidest;

([24]) Eurofound, *Women and labour market equality: Has COVID-19 rolled back recent gains?* (Naised ja tööturu võrdõiguslikkus: kas COVID-19 on viimase aja saavutused tagasi pööranud?), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2020.

([25]) Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet, *Coronavirus pandemic in the EU – fundamental rights implications: focus on social rights* (Koroonaviiruse pandeemia ELis – mõju põhiõigustele: keskendume sotsiaalõigustele) bülletään 6, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2020.

([26]) Eurofound, *Upward convergence in the EU: Concepts, measurements and indicators,* (Ülespoole suunatud lähenemine ELis: mõisted, mõõtmine ja näidikud), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2018.

([27]) Euroopa Komisjon, *Labour market and wage developments in Europe defy economic slowdown* (Tööturu ja palkade areng Euroopas trotsib majanduskasvu aeglustumist), Euroopa Komisjon, Brüssel, 2019.

Q. arvestades, et sotsiaal-majanduslikust staatusest tulenev tervisealane ebavõrdsus oli juba enne COVID-19 kriisi märkimisväärne; arvestades, et oodatava eluea pikenemine ELis on aeglustunud ja peatunud; arvestades, et COVID-19 kriis on halvendanud füüsilise ja vaimse tervise tulemusi, eriti kõige haavatavamate rühmade puhul;

R. arvestades, et COVID-19 mõju on süvendanud olemasolev ebavõrdsus, mis on viimase kümne aasta jooksul kasvanud; arvestades, et tervisealaste vajaduste ebavõrdsuse suurenemisele aitas kaasa avalikesse teenustesse tehtavate investeeringute vähenemine pärast ülemaailmset finantskriisi;

S. arvestades, et esile on kerkinud või süvenenud uued tööhõivevormid, mis tõenäoliselt muudavad tulevikus oluliselt tööviise, nagu kaugtöö ja mittestandardsed tööviisid, arvestades, et tekkinud on ka uued olukorrad ja liikumispiirangute ajal on teravnenud olemasolevad suundumused, sealhulgas töö- ja eraelu piiride hägustumine, koduvägivalla suurenemine ja töötajate terviseprobleemid, mis ei ole otseselt seotud ainult COVID-19 pandeemiaga, näiteks luu- ja lihaskonna vaevused ja psühholoogilised probleemid, ning raskused töö- ja eraelu tasakaalu saavutamisel muutunud töökorralduses ning vajadus ühendada töö hoolduskohustuste ja sageli ka koduõppega;

T. arvestades, et pandeemia on süvendanud tervisealast ja sotsiaalset ebavõrdsust ([28]) paljudes rühmades, sealhulgas madala sissetulekuga perede laste ja vanemate inimeste hulgas, ning arvestades, et prognooside kohaselt suureneb COVID-19 ühe kõrvalmõjuna vaesuse määr (ELis on praegu vaesuse ohus üle 90 miljoni kodaniku ([29])) ja see mõjutab uusi kodanike rühmi; arvestades, et Eurofound soovitab täiendada Euroopa sotsiaalõiguste samba juurde kuuluvat sotsiaalnäitajate tulemustabelit lisanäitajatega, nagu töökoha kvaliteet, sotsiaalne õiglus ja võrdsed võimalused, tugevad sotsiaalhoolekande süsteemid ja õiglane liikuvus;

U. arvestades, et ELi sotsiaalse mudeli tähtis osa on sotsiaaldialoog, kuna see aitab leida tööturu jaoks kohandatud lahendusi; arvestades, et 2008. aasta kriisile järgnenud detsentraliseerimisprotsessi ja mõnes liikmesriigis algatatud tööturureformide tagajärjel on sotsiaaldialoog nõrgenenud ja kollektiivläbirääkimiste ulatus on kogu ELis vähenenud, nagu märgiti Euroopa poolaasta riigipõhistes aruannetes; arvestades, et Eurofoundi andmetel on sotsiaalpartnerite kaasamine tööturupoliitiliste lahenduste väljatöötamisse COVID-19 kriisile reageerimiseks olnud paljudes liikmesriikides piiratum kui kriisi puudumisel ([30]);

V. arvestades, et sissetulekud on ELis endiselt väga ebavõrdsed; arvestades, et maksu- ja tööjõukulude konkurents kahjustab ühtset turgu ja liikmesriikidevahelist ühtekuuluvust; arvestades, et hästi kavandatud progressiivsed maksu- ja hüvitissüsteemid, sotsiaalsed investeeringud ning kvaliteetsete avalike ja sotsiaalteenuste tagamine on peamine tõukejõud, millega ennetada ebasoodsate olude ülekandumist ühelt põlvkonnalt teisele;

W. arvestades, et pandeemia on tugevalt mõjutanud ELi haridussüsteemi ning toonud kaasa koolide, ülikoolide ja kõrgkoolide sulgemise; arvestades, et koolide ennetava sulgemise negatiivsed füüsilise ja vaimse tervisega seotud ning hariduslikud tagajärjed lastele on tõenäoliselt suuremad kui koolide sulgemise otsuste eelised, eriti piirkondades, kus elanikke ähvardab vaesus või sotsiaalne tõrjutus;

X. arvestades, et demograafilised probleemid nõuavad terviklikku lähenemisviisi, mis põhineb kaasavate, mittediskrimineerivate poliitiliste lahenduste kombinatsioonil sellistes valdkondades nagu pensionid, sotsiaalkindlustus ja -kaitse, kvaliteetsed ja juurdepääsetavad laste, eakate ja puuetega inimeste hooldusteenused ja -taristu, tugi peredele, eluase, alusharidus, pikaajaline hooldus, tervishoiusüsteemid, sealhulgas ennetavad teenused ja psühhosotsiaalne tugi, võitlus vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu, rändajate integreerimine ning töö- ja eraelu tasakaal, sooline

([28]) EuroHealthNet, *Recovering from the COVID-19 pandemic and ensuring health equity – The role of the European Semester* (COVID-19 pandeemiast taastumine ja tervisealase võrdsuse tagamine – Euroopa poolaasta roll), EuroHealthNet, Brüssel, 2020.

([29]) Eurostat, *People at risk of poverty or social exclusion* (Vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevad inimesed), Euroopa Komisjon, Luxembourg, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/t2020_50/default/table?lang=en

([30]) Varsti ilmuvad aruanded: Eurofound, *COVID-19: Some implications for employment and working life* (COVID-19: mõju tööhõivele ja tööelule), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2021; Eurofound, *Involvement of social partner in policy making during COVID-19* (Sotsiaalpartnerite kaasamine poliitika kujundamisse COVID-19 ajal) Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2021.

võrdõiguslikkus, tervena ja aktiivne vananemine, kõrge tööhõive- ja palgatase; arvestades, et head töö- ja elamistingimused kogu elu jooksul on olulise tähtsusega hooldusvajaduse ennetamisel, ning arvestades, et piisav ja taskukohane eluase ning kvaliteetsed kohalikud piirkonnad (sealhulgas füüsilise, sotsiaalse ja teenuste mõõtme seisukohast) on olulised, kuna need hõlbustavad iseseisvat elu;

Y. arvestades, et Eurofoundi andmetel on pikaajalise hoolduse valdkonna tööjõud viimase kümnendi jooksul kasvanud kolmandiku võrra ning seda peetakse väga oluliseks sektoriks vananeva elanikkonna elukvaliteedi tagamise ja soolise võrdõiguslikkuse osas kolmes aspektis: praegu osutavad suuremat osa pikaajalise hoolduse teenustest mitteametlikud hooldajad, kellest enamik on naised; enamik sektori töötajatest on naised ja see ei ole peaaegu muutunud ning enamik hooldatavaid on samuti naised, kelle oodatav eluiga on kõigis liikmesriikides keskmiselt kõrgem kui meestel ([31]);

Z. arvestades, et liidul seisab ees kriitiline aeg, kus mõte, et majanduskasv levib automaatselt kõigile ühiskonna sektoritele, muutub üldiselt küsitavaks; arvestades, et keskklass kahaneb, lihttöötajate, madala kvalifikatsiooniga töötajate ja platvormitöötajate töötingimused on üha ebakindlamad ja neid ähvardab palgavaesus ning sissetulekud ja jõukus polariseeruvad üha rohkem; arvestades, et COVID-19 leviku vähendamiseks kavandatud meetmed on majanduslikult tugevalt mõjutanud kultuuri- ja loomesektorit ning turismisektorit, sealhulgas üritusi ja etendusi, kultuuriturismi, vaimse kultuuripärandi tavasid ning väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid (VKEd), füüsilisest isikust ettevõtjaid, kohalikke ja pereettevõtteid;

AA. arvestades, et ebatüüpilistes töösuhetes olevate inimeste vaesusrisk näib olevat majanduslanguse algusest saadik kasvanud ja seda suundumust on jätkuv COVID-19 pandeemia veelgi süvendanud;

AB. arvestades, et vastupidiselt viimase kolme aastakümne jooksul majanduslikus mõtlemises valitsenud väljatõrjumise hüpoteesile peaks selles uues majanduslikus paradigmas olema keskne roll avaliku sektori investeeringutel ja nende kaasaval mõjul; arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika kui ELi peamine sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse arengu investeerimispoliitika on tõestanud oma tõhusust ebavõrdsuse ja piirkondlike erinevuste vähendamisel, eelkõige vaeseimates piirkondades; arvestades, et sotsiaalne ühtekuuluvus on kestliku majanduskasvu, töökohtade loomise ja tööhõive eeltingimus;

AC. arvestades, et COVID-19 pandeemia ja kriis on näidanud, et kodutuse vastu võitlemine on rahvatervise küsimus; arvestades, et Euroopa Liidus peab igal ööl hinnanguliselt 700 000 kodutut magama tänaval või varjupaigas ning see arv on viimase 10 aasta jooksul 70 % kasvanud;

1. tuletab meelde, et komisjon rõhutas 2020. aasta kestliku majanduskasvu strateegias ning 2020. aasta Euroopa poolaasta kevad- ja suvepaketis, et Euroopa poolaasta peaks aitama saavutada Euroopa rohelise kokkuleppe, Euroopa sotsiaalõiguste samba ja ÜRO kestliku arengu eesmärkide rakendamine; väljendab heameelt selle üle, et 2021. aasta kestliku majanduskasvu strateegiasse lisati Euroopa sotsiaalõiguste sammas ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid; nõuab tungivalt, et õiglust ja sotsiaalseid õigusi peetaks ELi inimeste heaolu parandavas uues sotsiaal- ja majandusmudelis sama tähtsaks kui makromajanduslikke eesmärke; rõhutab, et Euroopa poolaastas on kesksel kohal sotsiaalvaldkonna tulemustabel ([32]);

2. võtab teadmiseks Euroopa Eelarvenõukogu järelduse, et eelarveraamistik tuleb läbi vaadata, et piirata keerukust ja ebaselgust, pakkuda paremat ja püsivamat kaitset kestlikele majanduskasvu soodustavatele valitsemissektori kulutustele ning püstitada võla vähendamiseks liikmesriikides realistlikud eesmärgid, mis ei kahjusta ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks, et kogu liikmesriikide sotsiaal-majanduslik, makromajanduslik ja eelarvepoliitika aitaks kaasa Euroopa sotsiaalõiguste samba, Euroopa rohelise kokkuleppe ja ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisele ning oleksid nendega täielikult kooskõlas ning et sotsiaalsed ja keskkonnaeesmärgid võetakse kasutusele Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 121 osutatud mitmepoolse järelevalve menetluse raames ja tugevdatud makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames; on seisukohal, et ÜRO kestliku arengu eesmärkide ja sotsiaalse samba lisamine Euroopa poolaasta kohaldamisalasse nõuab olemasolevate näitajate kohandamist ja uute loomist, et jälgida

([31]) Eurofound, *Long-term care workforce: employment and working conditions* (Pikaajalise hoolduse valdkonna tööjõud: tööhõive- ja töötingimused), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2021.

([32]) Social Score of Indicators. Eurostat 2020 https://ec.europa.eu/eurostat/web/european-pillar-of-social-rights/indicators/social-scoreboard-indicators

ELi majandus-, keskkonna- ja sotsiaalpoliitika rakendamist ning poliitiliste eesmärkide ja eelarvevahendite sidusust; kutsub komisjoni üles töötama viivitamata välja ÜRO kestliku arengu eesmärkide kulutuste jälgimise metoodika ELi eelarve jaoks, mida saab kasutada ka riiklike taaste- ja vastupidavuskavade investeeringute hindamiseks;

3. rõhutab, et kümme aastat pärast majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta tsükli kasutuselevõttu ei ole ELi tööhõivet puudutavaid ja sotsiaalseid tasakaalustamatusi (näiteks tööturu killustatus, palgaerinevused, kasvav ebavõrdsus ja vaesus, eriti laste vaesus) kõrvaldatud ning need on hoopis süvenenud, mis näitab, et mõnede liikmesriikide avalikul poliitikal ei olnud piisavalt mõjujõudu tugevate sotsiaalkaitsesüsteemide ja õiglasema ELi tööturu loomiseks ning vaja on tugevamat poliitikat ja koordineerimist ELi tasandil; on kindlalt veendunud, et ELi toetus ei tohi piirduda ainult rahaliste vahendite kättesaadavaks tegemisega; rõhutab, et tähtis on praegusest tervishoiu- ja majanduskriisist õppida ning tulevikus ennetavalt tegutseda;

4. rõhutab, et praeguse poolaasta hindamise protsessi demokraatlikku vastutust tuleb tugevdada; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles reformima finantsalast õigusraamistikku ja Euroopa poolaasta protsessi, et tugevdada demokraatlikku vastutust ja Euroopa Parlamendi kaasatust, tugevdada ELi ja liikmesriikide sotsiaalpartnerite rolli ja osalust ning kaitsta tulevastes kohandamisprogrammides ja Euroopa rohelise kokkuleppe raamistikus sotsiaalhoolekande süsteemide ja kvaliteetse tööhõivega seotud sotsiaalse progressi eesmärke;

5. rõhutab, et Euroopa Parlament tuleks paremini kaasata Euroopa poolaasta protsessi, sealhulgas riigipõhistesse soovitustesse; rõhutab sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna, noorteorganisatsioonide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsustega peetava kaasavama sotsiaaldialoogi olulist rolli Euroopa poolaasta kujundamisel; rõhutab, et mõjus, läbipaistev, terviklik, tulemustele suunatud ja tulemuspõhine sotsiaalse jälgimise metoodika, mis töötatakse välja taaste- ja vastupidavusrahastu jaoks, parandab Euroopa poolaastat, kajastades paremini sotsiaalseid, soolisi ja keskkonnaalaseid probleeme ning asetades need võrdsele alusele eelarve koordineerimisega ning pöörates näiteks rohkem tähelepanu agressiivsele maksuplaneerimisele, vaesuse vähendamisele, soolisele võrdõiguslikkusele, sotsiaalsele õiglusele, sotsiaalsele ühtekuuluvusele ja ülespoole suunatud lähenemisele;

6. on arvamusel, et kestlik poolaasta protsess peab keskenduma võrdselt kolmele mõõtmele: keskkonnasäästlikkus, majanduslik kestlikkus ja sotsiaalne kestlikkus; kordab, et sotsiaalset kestlikkust saab saavutada ainult ebavõrdsuse ja vaesuse vähendamise, sotsiaalsete ja töövõimaluste pakkumise ning ühise heaolu kaudu; rõhutab, et sotsiaalne õiglus, äraelamist võimaldava töötasuga inimväärne töö, võrdsed võimalused, õiglane liikuvus ja tugevad sotsiaalhoolekande süsteemid on hädavajalikud elemendid õiglasel üleminekul kestlikule ja sotsiaalsele ELile; kutsub komisjoni üles hoolikalt hindama iga-aastase majanduskasvu analüüsi mõõtmeid, et tagada nende täielik kooskõla ELi lepingu artikliga 3, mis seab ELi taotletavaks eesmärgiks kestliku arengu, mis põhineb tasakaalustatud majanduskasvul, hindade stabiilsusel ja kõrge konkurentsivõimega sotsiaalsel turumajandusel, mille eesmärk on saavutada täielik tööhõive ja sotsiaalne progress, samuti kõrgetasemelisel keskkonnakaitsel ja keskkonna kvaliteedi parandamisel; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles keskenduma koos Euroopa Parlamendiga nende probleemide lahendamisele ELi ökosotsiaalse poliitika kaudu, mis ühendab ühise majandusliku heaolu, sotsiaalse progressi ja kestliku arengu;

Taaste- ja vastupidavusrahastu sotsiaalne mõõde

7. avaldab heameelt taaste- ja vastupidavusrahastu vastuvõtmise üle; võtab teadmiseks, et taaste- ja vastupidavusrahastu seotakse Euroopa poolaasta protsessiga; rõhutab, et kahe protsessi koordineerimine peab olema läbipaistev ja toetama ELi üldisi eesmärke, mille hulgas on Euroopa sotsiaalõiguste samba, ÜRO kestliku arengu eesmärkide, ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegia, Euroopa rohelise kokkuleppe ja digiülemineku rakendamine; toonitab, et Euroopa poolaasta, sealhulgas Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtted, on riiklike reformiprioriteetide määratlemise ja nende rakendamise jälgimise raamistik; on kindlalt veendunud, et reformid peavad põhinema solidaarsusel, integratsioonil, sotsiaalsel õiglusel ja rikkuse õiglasel jaotamisel, et luua kvaliteetseid töökohti ja kestlikku majanduskasvu, tagada võrdsed võimalused ja sotsiaalkaitse ning nende kättesaadavus, kaitsta haavatavaid rühmi ja parandada kõigi ELi elanike elatustaset;

8. mõistab, et liikmesriigid peavad lisama oma riiklikesse taastekavadesse sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, laste ja noortega seotud meetmed, et fondile ligi pääseda; juhib tähelepanu asjaolule, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruses ei ole sotsiaalseid vahe-eesmärke ja eesmärke sõnaselgelt määratletud ega neile sihtotstarbelisi vahendeid määratud, kuid vastavalt vastuvõetud määrusele peaks komisjon kehtestama ühtsed näitajad, mida kasutatakse edusammudest aru andmisel ning rahastuga seotud seireks ja hindamiseks, ning määrama kindlaks aruandlusmetoodika rahastuga seotud sotsiaalsete kulude, sealhulgas laste ja noortega seotud kulude kohta; juhib tähelepanu sellele, et eriti olulised on näitajad, mis on seotud Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamisega, kvaliteetse tööhõivega, ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemisega, võrdsete võimaluste ja sotsiaalkaitsega ja nende kättesaadavusega, hariduse ja oskustega ning investeeringutega laste ja noorte hariduse, tervise, toitumise, töökohtade ja eluasemega seotud võimalustesse ja neile võimalustele ligipääsemisse, kooskõlas lastegarantii ja noortegarantii eesmärkidega; kutsub komisjoni üles tegema taaste- ja vastupidavusdialoogi raames koostööd Euroopa Parlamendi, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonnaga, et määratleda need näitajad kooskõlas näitajatega, mis on kehtestatud Euroopa Parlamendi resolutsioonis tugeva sotsiaalse Euroopa kohta õiglaste üleminekute jaoks, et hinnata riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse tehtavaid investeeringuid ja nende kavade reforme ning meetmeid, mis on kavandatud nende eesmärkide suunas liikumise tagamiseks;

9. juhib tähelepanu, et liikmesriigid töötavad oma riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad välja ise, lähtudes taaste- ja vastupidavuskava kriteeriumidest ja kuuel sambal põhinevast lähenemisest ning Euroopa poolaasta protsessi osana kindlaks määratud investeerimis- ja reformiprioriteetidest, kooskõlas riiklike reformikavade, riiklike kliima- ja energiakavade, õiglase ülemineku kavade, noortegarantii rakenduskavade ning liidu fondide raames vastu võetud partnerluslepingute ja rakenduskavadega; tuletab meelde, et iga liikmesriik peab oma riiklikus taaste- ja vastupidavuskavas üksikasjalikult selgitama, kuidas kava aitab kaasa Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisele ning kuidas see parandab kvaliteetsete töökohtade loomist ja ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist, suurendab investeeringuid noortesse ja lastesse, soolist võrdõiguslikkust ja võrdseid võimalusi kõigile; julgustab liikmesriike lisama sotsiaalseid eesmärke ja vahe-eesmärke ning täpsustama nende eesmärkide suunas toimuvasse sotsiaalsesse progressi tehtavate investeeringute hinnangulist suurust; nõuab tungivalt, et riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad peavad aitama kaasa ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisele, Euroopa rohelises kokkuleppes sätestatud ELi kestliku majanduskasvu strateegia rakendamisele ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete järgimisele; kutsub liikmesriike üles täielikult ära kasutama üldise vabastusklausli pakutavaid võimalusi, et toetada raskustes ja likviidsuseta ettevõtteid, eelkõige parandades VKEde juurdepääsu avaliku ja erasektori rahalistele vahenditele, kaitstes ELi töötajate töökohti, palku ja töötingimusi ning investeerides inimestesse ja sotsiaalhoolekande süsteemidesse;

10. kutsub komisjoni üles lisama Euroopa poolaasta sotsiaalvaldkonna tulemustabeli sotsiaalnäitajaid, eelkõige neid, mis on seotud inimväärse töö, sotsiaalse õigluse ja võrdsete võimaluste, tugevate sotsiaalhoolekandesüsteemide ja õiglase liikuvusega, ühtsetesse näitajatesse, mida kasutatakse taaste- ja vastupidavuskavas edusammudest aru andmisel ning kavade järelevalveks ja hindamiseks, samuti sotsiaalsete investeeringute, sealhulgas lastegarantii ja noortegarantii alase aruandluse metoodikasse; rõhutab, et Euroopa Parlament analüüsib tähelepanelikult delegeeritud õigusakti, mille komisjon selles küsimuses esitab, et teha kindlaks, kas sotsiaalnäitajad, tulemustabel ja sotsiaalne metoodika vastavad nendele eesmärkidele, ning kontrollida, et ei ole vaja esitada vastuväiteid;

11. usub, et tugevatele majandus- ja sotsiaalstruktuuridele tuginevad tugevad sotsiaalhoolekande süsteemid aitavad liikmesriikidel kriisidele tõhusamalt, õiglasemalt ja kaasavamalt reageerida ning neist kiiremini taastuda; rõhutab, et sotsiaalhoolekandesüsteemid tagavad ELi ühiskondadele ja kõigile ELi elanikele inimväärse elu elamiseks vajaminevad terviklikud teenused ja majandusliku toetuse, hõlmates järgmisi sekkumisvaldkondi: sotsiaalkindlustus, tervishoid, haridus ja kultuur, eluase, tööhõive, õigus- ja sotsiaalteenused haavatavatele elanikkonnarühmadele; rõhutab lisaks, et sotsiaalhoolekandesüsteemidel on keskne roll kestliku sotsiaalse arengu saavutamisel, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemisel ning võrdõiguslikkuse ja sotsiaalse õigluse edendamisel; hoiatab, et COVID-19 kriisiolukorras on sotsiaalhoolekandesüsteemid olnud enneolematu surve all, kuna need pole välja töötatud sotsiaalsete vajaduste katmiseks tervishoiu- ja majandusalases hädaolukorras; kutsub liikmesriike üles tugevdama ELi abiga nende sotsiaalhoolekande-süsteeme nii, et nad saaksid hästi toimida ja abistada kogu elanikkonda, eriti kriisiolukordades või süsteemsete šokkide korral, sealhulgas seades sotsiaalsetele investeeringutele digivaldkonna ja keskkonnahoidlike investeeringutega võrreldavaid eesmärke;

12. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles, et nad oma taastemeetmetes tegeleksid laste vajadustega ja võtaksid meetmeid, et tagada kõigile lastele õiglane juurdepääs väikelaste hariduse toetamisele, uute tehnoloogiate ja oskuste õppimisele, digivahendite eetilise ja ohutu kasutamise alasele õppele ning sotsiaalse, vaimse, kultuurilise ja füüsilise heaolu võimalustele;

palub komisjonil esitada kaugeleulatuv vaesusevastane strateegia ja eraldada lastegarantiile suurem eelarve; kutsub komisjoni üles tagama, et tulevane lastegarantii tagab lastele võrdse juurdepääsu tasuta tervishoiuteenustele, tasuta haridusele, tasuta lastehoiule, korralikule eluasemele ja piisavale toidule;

13. on arvamusel, et riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades kirjeldatud kestlikku majanduskasvu ja õiglust suurendavad reformid ja investeeringud peavad tegelema sotsiaalteenuste ja sotsiaalkaitsesüsteemide struktuuriliste nõrkustega ja suurendama nende vastupidavust; kinnitab ühtekuuluvuspoliitika tähtsust, sest leiab selle olevat strateegia, mis on mõeldud edendama ja toetama liikmesriikide ja piirkondade üldist harmoonilist arengut ning mille eesmärk on tugevdada majanduslikku ja territoriaalset arengut ja sotsiaalset ühtekuuluvust, vähendades ELi siseseid erinevusi ja keskendudes vaeseimatele piirkondadele; juhib tähelepanu, et sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse alased reformid ja investeeringud peaksid lisaks aitama võidelda vaesuse ja töötuse vastu, viima kvaliteetsete ja stabiilsete töökohtade loomiseni ning ebasoodsas olukorras olevate rühmade kaasamise ja lõimimiseni, võimaldama tugevdada sotsiaaldialoogi, ettevõtlust, sotsiaalset taristut, sotsiaalkaitset ja sotsiaalhoolekandesüsteeme;

14. on veendunud, et vastupidava ELi tagamiseks peame kogu poliitika suunama püsiva taastumise tagamisele ja vältima ettevõtete ja töötajate toetuseks mõeldud meetmete ja rahaliste vahendite enneaegset lõpetamist ning tugevdama neid meetmeid vajaduse korral; väljendab heameelt stabiilsuse ja kasvu pakti raames üldise vabastusklausli aktiveerimise üle vähemalt 2021. aasta lõpuni; loodab, et see jääb aktiveerituks seni, kuni kestab aktiveerimise alus; rõhutab, et tulevastes kohandamisprogrammides tuleks keskenduda kestlikule majanduskasvule ja kvaliteetsete töökohtade loomisele ning need peaksid olema sidusad ega tohiks takistada Euroopa poolaasta protsessis ja riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades kindlaks määratud sotsiaalsete vahe-eesmärkide ja eesmärkide suunas toimuva sotsiaalse progressi alaseid reforme või sellesse investeerimist, eelkõige vaesuse ja ebavõrdsuse vähendamise suunas tehtavaid edusamme; juhib tähelepanu, et taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu tuleb tagada rahaline toetus, et liikmesriigid saaksid neid sotsiaalseid vahe-eesmärke ja eesmärke saavutada; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama kestlikud investeeringud ning toetama VKEsid ja nende töötajaid üleminekul digitaalsemale ja keskkonnahoidlikumale majandusele ja majandustegevuse taasalustamisel ning pöörama piisavat tähelepanu VKEdele, analüüsides eelarve konsolideerimise poliitika võimalikku mõju neile, kuna VKEd on ELi majanduse üks peamine tõukejõud ja nad on kestliku majanduskasvu jaoks eluliselt tähtsad;

15. on arvamusel, et majandusjuhtimise raamistikus tuleb vältida protsüklilisust, mis võib suurendada vaesust ja ebavõrdsust ning kõrvalekaldumist taaste- ja vastupidavusrahastus kokku lepitud sotsiaalsetest eesmärkidest; nõuab, et vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 9 hinnataks üldise vabastusklausli deaktiveerimisega kaasnevaid võimalike negatiivseid sotsiaalseid tagajärgi; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles taaste- ja vastupidavusdialoogi ning institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkulepe kontekstis tegema koostööd Euroopa Parlamendiga, et teha ettepanek vajalike muudatuste kohta majanduse juhtimises, mis tagavad sotsiaalse progressi ja kaitsevad kõige haavatavamaid rühmi võimalike tulevaste kohandamisprogrammidega kaasnevate tagajärgede eest;

16. tunnistab, et taasterahastu on märkimisväärse suurusega, kuid peab kahetsusväärseks, et ELi eelarve piiratud suurus ning selle kulupõhisus ja tasakaalu põhimõte tähendavad, et ka selle ümberjaotamis- ja stabiliseerimisfunktsioonid on väga piiratud; tunnistab sotsiaal- ja ühtekuuluvuspoliitika tähtsust ning ootab nende tugevdamist, kui vajadus selleks suureneb; rõhutab, et seetõttu on aina olulisem kasutada täielikult ära kõiki mitmeaastase finantsraamistiku, taasterahastu ja omavahendite süsteemi võimalusi, et toetada riikide majanduse kaasavat taastumist, sotsiaalset õiglust ning keskkonnaalast, majanduslikku, sotsiaalset ja kaasavat vastupidavust ning edendada sotsiaalpoliitikat ja sotsiaalvaldkonna investeeringuid, tugevdades samas ELi eelarvet omavahendite laiema portfelliga;

17. on seisukohal, et taasterahastus, mitmeaastases finantsraamistikus ja ELi eelarves tuleb ette näha investeeringuid sotsiaalsete eesmärkide ja eelkõige sotsiaalse progressi saavutamiseks, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 3 ja ELi toimimise lepingu artiklis 9, ja need investeeringud peavad olema võrreldavad keskkonnahoidlike ja digivaldkonna investeeringutega, ning on arvamusel, et vaesuse ja ebavõrdsuse vähendamine peaks olema kõigi kuluotsuste puhul läbiv aspekt; on veendunud, et tugeva ja kaasava taastumise huvides võib olla vaja tugevdada ELi eelarve ümberjaotamis- ja stabiliseerimisfunktsioone; kutsub liikmesriike üles täielikult ära kasutama mitmeaastase finantsraamistiku, Euroopa taasterahastu ja omavahendite süsteemi kõiki võimalusi, et toetada oma riikide majanduse elavdamises sotsiaalseid eesmärke ja sotsiaalset õiglust eesmärgiga tugevdada sotsiaalseid püüdlusi nii mitmeaastases finantsraamistikus kui ka taaste- ja vastupidavusrahastus; kutsub liikmesriike üles kiirendama mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) kohaste ELi programmide ja rahaliste vahendite rakendamist ning kiiresti ratifitseerima otsust (EL, Euratom) 2020/2053, ja rõhutab, et uute omavahendite kasutuselevõtu tegevuskava rakendamine on oluline, et maksta tagasi ELi taasterahastu kulud ilma ELi tööhõive- ja sotsiaalpoliitika kulude või nendesse valdkondadesse tehtud investeeringute põhjendamatu vähendamiseta mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 raames;

18. kiidab heaks Euroopa poolaastasse selliste komponentide lisamise, mis puudutavad taaste- ja vastupidavusrahastu raames läbi viidavaid haridus-, kultuuri-, spordi- ja meediasektori konkreetseid tegevusi; kutsub komisjoni üles tähelepanelikult jälgima liikmesriikide eduaruandeid riiklike taaste- ja vastupidavuskavade rakendamise kohta Euroopa poolaasta raames, et teha kindlaks, mil määral on taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärgid täidetud;

19. rõhutab, et 2021. aasta kestliku majanduskasvu strateegias mainitakse ELi konkurentsivõimelise kestlikkuse eesmärgi täitmist, kuid seda mõistet ei ole ELi aluslepingutes määratletud eesmärgina ega esine see ka ÜRO kestliku arengu eesmärkide hulgas; kutsub seetõttu komisjoni üles täitma ELi lepingu artiklis ja ELi toimimise lepingu artiklites 8–11 sätestatud eesmärke ning täpsemalt määratlema toimetulekuvõimet, mis ei ole mitte ainult suutlikkus pidada vastu katsumustele ja nendega toime tulla, vaid ka oskus käia muutustega ümber jätkusuutlikul, õiglasel ja demokraatlikul viisil ([33]);

20. rõhutab, et sotsiaalne progress on üks ELi lepingu artikli 3 lõikes 3 sätestatud ELi eesmärkidest; märgib, et mitmeaastase finantsraamistiku lepingus tuleb nõuetekohaselt käsitleda COVID-19 pandeemia tõsiseid sotsiaalseid tagajärgi ja vajadust jõulise reageerimise järele, mis peab ilmnema investeeringute kujul, et vältida töötuse, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse edasist suurenemist, tagades samas, et kedagi ei jäeta kõrvale; rõhutab vajadust muuta investeerimisel prioriteediks sotsiaalne progress koos rohepöörde ja digiüleminekuga, et kaitsta kõiki ühiskonna liikmeid, eriti kõige haavatavamaid inimesi praeguse kriisi negatiivse mõju eest ja leevendada suurenevat ebavõrdsust; tuletab meelde, et komisjoni hinnangul on sotsiaalsesse taristusse vajaminevate investeeringute suurus 192 miljardit eurot, kusjuures 62 % sellest peaks minema tervishoiule ja pikaajalisele hooldusele (taskukohane eluase – 57 miljardit eurot, tervishoid – 70 miljardit eurot, pikaajaline hooldus – 50 miljardit eurot, haridus ja elukestev õpe – 15 miljardit eurot) ([34]); kordab, kui olulised on projektid, mis avaldavad positiivset sotsiaalset mõju ja suurendavad sotsiaalset kaasatust; tuletab meelde, et sotsiaalse arengu kavad tuleb lisada riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse ja neis tuleb kirjeldada Euroopa sotsiaalõiguste samba ja sotsiaalsete investeeringute rakendamist sotsiaalsesse taristusse investeerimise puudujäägi vähendamiseks; rõhutab Euroopa Parlamendi rolli kaasseadusandjana ja nõuab parlamendi sisendi arvesse võtmist, et tagada taaste- ja vastupidavuskavade demokraatlik järelevalve; kutsub liikmesriike üles kehtestama mehhanismid, mis tagavad dialoogi piirkondlike sotsiaalpartneritega;

21. kutsub liikmesriike üles suurendama sisemajanduse koguproduktist haridusele suunatud eraldisi ning seadma oma riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades kõigisse haridustasanditesse, sealhulgas kutseharidusse ja -õppesse ning täiendus- ja ümberõppesse ambitsioonikate investeeringute tegemise majanduse taastumise tingimuseks viisil, mis edendab sotsiaalset ühtekuuluvust ja vähendab ebavõrdsust;

Sotsiaalne mõõde

22. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegelema aktiivselt digilõhega, mis esineb juurdepääsul avalikele teenustele, millest paljud on COVID-19 pandeemia ajal digitaliseeritud, tagades ELi toetuse, sealhulgas rahalise toetuse kohaliku tasandi sotsiaalsele innovatsioonile, mille eesmärk on muuta avalikud teenused hõlpsamini kättesaadavaks, sh suutlikkuse suurendamine ja uuenduslike alt ülespoole suunatud algatuste laiendamine e-kaasatuse ja andmekirjaoskuse parandamiseks, et tagada kõigile ELi elanikele kvaliteetsete, juurdepääsetavate ja kasutajasõbralike üldhuviteenuste kättesaadavus; rõhutab, kui oluline on veelgi parandada digioskusi ning edendada ettevõtete ja haldusasutuste digipööret; rõhutab, et avalike teenuste üleminek digitehnoloogiale võib aidata hõlbustada tööjõu õiglast liikuvust, eelkõige sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise aspektist, ja kutsub liikmesriike üles kohustuma sellist digiüleminekut läbi viima; rõhutab, et liikmesriigid peaksid keskenduma ka investeeringutele linna- ja maapiirkondade majapidamiste ja peamiste transpordikoridoride paremasse ühenduvusse ja taristusse ning selle valdkonna innovatsioonile;

23. kutsub liikmesriike üles võtma vajalikke meetmeid, et tugevdada oma digitaristut, ühenduvust ja koolides, ülikoolides ja õppekeskustes kasutatavaid haridusmeetodeid, kiirendada reforme, millega viiakse ellu digipööre, tagades sellega kasu kõigile ELi elanikele, ning tegema erilisi jõupingutusi, et veebiõpe oleks kõigile kättesaadav; tuletab sellega seoses meelde vajadust koolitada asjakohaselt õpetajaid, koolitajaid ja lapsevanemaid, kellel on digipöördes oluline roll,

([33]) Komisjoni 9. septembri 2020. aasta teatis „2020. aasta aruanne tulevikusuundade strateegilise analüüsi kohta. Tulevikusuundade strateegiline analüüs – kurss Euroopa toimetulekuvõime suurendamisele“ (COM(2020)0493).

([34]) Komisjoni talituste 27. mai 2020. aasta töödokument „Euroopa taastumisvajaduste määratlemine“ (SWD(2020)0098).

eelkõige seoses uute õppevormidega, nagu kaugõpe ja põimõpe; juhib tähelepanu vajadusele põhjalikult hinnata digitaaltehnoloogia liigse kasutamise mõju ning nõuab meetmeid, mis aitaksid paremini mõista digitehnoloogiast tulenevaid riske, mis võivad mõjutada eelkõige lapsi ja noori; rõhutab, et pikas perspektiivis ei ole digiõppe ja veebiõppe kättesaadavus mõeldud asendama õpetajate ja õppijate vahetut suhtlust, vaid pigem seda täiendama, sest ainult kontaktõpe suudab tõhusalt tagada sotsiaalsete ja suhtlemisoskuste omandamise;

24. rõhutab, et komisjon ja liikmesriigid peaksid koguma paremini ja ühtlustatumalt andmeid kodutute arvu kohta ELis, kuna see on tõhusa avaliku poliitika alus;

25. rõhutab, et on tähtis investeerida sotsiaalõigustesse ning püüda integreerida Euroopa sotsiaalõiguste sambas sätestatud põhimõtteid, võttes nõuetekohaselt arvesse erinevaid sotsiaal-majanduslikke keskkondi, riiklike süsteemide mitmekesisust ja sotsiaalpartnerite rolli;

26. on mures, et laiaulatusliku maksude vältimise tõttu jääb saamata suur summa maksutulu; palub nõukogul kiirendada läbirääkimisi õigusaktide üle, mis käsitlevad riigipõhist avalikku aruandlust ja ühist konsolideeritud ettevõtte tulumaksubaasi, ning vaadata läbi nii äriühingute maksustamise käitumisjuhendi töörühma kriteeriumid kui ka maksualast koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide ELi loetelu kriteeriumid;

27. kutsub komisjoni ja nõukogu üles tegema kõik võimaliku, et võidelda maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise vastu ning tõhusalt tegeleda mõnes liikmesriigis vastu võetud kahjulike maksutavadega;

28. peab kahetsusväärseks, et ühises tööhõivearuandes sisalduvad andmed ei ole selgelt esitatud, ning sageli on andmed palkade arengu, tootlikkuse, kapitali kasvu ja kasumi, ettevõtete subsiidiumide ja maksusoodustuste või tööjõu ja kapitali maksukiilu kohta ebaselged või raskesti võrreldavad; hoiatab, et tegurirühma tootlikkust ei ole mõõdetud; kutsub liikmesriike üles kasutama ühe Euroopa poolaasta vahendina soolise võrdõiguslikkuse indeksit ja analüüsima struktuurireforme soolisest perspektiivist; tuletab meelde, et uute nõudmiste, käitumiste ja reaktsioonide mõistmiseks on vaja olemasolevate ja uute andmete ning tõendite paremat kogumist, jälgimist ja kasutamist; on mures selle pärast, et puuduvad viited selle kohta, kuidas võidelda diskrimineerimise ja rassismi vastu ning kuidas tagada võrdsed võimalused ja inimväärne elu kõikidele rühmadele, sealhulgas lastele, ja nende juurdepääs haridusele; kutsub komisjoni üles tugevdama diskrimineerimisvastaste õigusaktide, poliitika ja tavade rakendamist, et tõhusalt võidelda igasuguse diskrimineerimise vastu (sh romavastasus) ning säilitada taastamismeetmetega sotsiaalne, vaimne, kultuuriline ja füüsiline heaolu;

29. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja kvaliteetse tööhõive paketi, võttes arvesse erinevaid riiklikke tavasid ning sotsiaalpartnerite ja kollektiivläbirääkimiste rolli, sealhulgas koostama seadusandlikke algatusi, mille eesmärk ei ole üksnes tõsta palku ja kaitsta inimväärseid töötingimusi kõigi jaoks, pöörates erilist tähelepanu kaugtööle, õigusele olla mittekättesaadav, töö- ja eraelu tasakaalule, vaimsele heaolule tööl, töötervishoiule ja tööohutusele, platvormitöötajate õigustele, kvaliteetsete töökohtade tagamisele esmatähtsate töötajate jaoks, demokraatia tugevdamisele töökohal ning sotsiaalpartnerite rollile ja kollektiivläbirääkimistele; rõhutab, et kvaliteetsete töökohtade loomine on üks taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi määruses sisalduvatest eesmärkidest ja seda tuleb teha reformide ja investeeringute laiaulatusliku paketi abil, samuti meetmete abil, millega tagatakse stabiilsed lepingud, korralikud palgad, kollektiivläbirääkimiste õigus ja sotsiaalkaitse alammäärad, sh ülevalpool vaesuspiiri olevad korralikud pensionid; kutsub komisjoni üles lisama need näitajad riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavades sotsiaalse progressi hindamise suunistesse; juhib tähelepanu sellele, et riiklikes kavades ette nähtud tööturureformid peavad olema nende eesmärkide saavutamisega kooskõlas;

30. märgib, et makromajanduspoliitika, mis tagab kõrgel tasemel kvaliteetse tööhõive ja õiglase maksustamise, on liikmesriikide vananeva elanikkonna demograafilises kontekstis meie riiklike pensionisüsteemide jätkusuutlikkuse jaoks ülioluline; rõhutab, et töötajaid ja ettevõtteid on vaja veelgi enam toetada, arvestades, et liikmesriigid püüdlevad koroonakriisi tõttu endiselt makromajandusliku stabiilsuse poole; nõuab, et ELi tasandil oleks ühine lähenemisviis, kuidas vältida ebaausat ja ebamõistlikku tööjõukulude konkurentsi ning suurendada kõigi jaoks ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist;

31. rõhutab, et sotsiaaldialoog ja kollektiivläbirääkimised on tähtsad vahendid, mis aitavad tööandjatel ja ametiühingutel kehtestada õiglased palgad ja töötingimused, ning et tugev kollektiivläbirääkimiste süsteem suurendab liikmesriikide vastupanuvõimet majanduskriisi ajal; on kindlalt veendunud, et demokraatlik, vastupidav ja sotsiaalselt õiglane taastumine peaks põhinema sotsiaaldialoogil, sealhulgas kollektiivläbirääkimistel; kordab oma seisukohta, et liikmesriigid peaksid võtma meetmeid, et edendada ametiühingute rohkust ja pöörata tagasi kollektiivläbirääkimiste ulatuse vähenemine; märgib, kui oluline on tagada, et ELi töötajad oleks kaitstud korraliku miinimumpalgaga, õigusaktidega või kollektiivlepingutega, nii et neile oleks tagatud inimväärne elatustase sõltumata töökohast; väljendab sellega seoses heameelt komisjoni ettepaneku üle võtta vastu direktiiv ELi piisavate miinimumpalkade kohta, mille eesmärk on suurendada kollektiivläbirääkimiste ulatust ja tagada, et töötajad oleksid Euroopa Liidus kaitstud piisaval tasemel kehtestatud miinimumpalkadega;

32. kutsub liikmesriike üles võtma meetmeid, et muuta sotsiaalkaitsesüsteemid paremini kättesaadavaks, et tagada piisav minimaalne sotsiaalkaitse kõigile töötajatele (eelkõige kaitsetumas olukorras töötajatele, nagu mittestandardses töösuhtes olevad töötajad, füüsilisest isikust ettevõtjad, sisserändajad ja puudega isikud), eelkõige järgides nõukogu 8. novembri 2019. aasta soovitust töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate juurdepääsu kohta sotsiaalkaitsele ([35]); väljendab veel kord heameelt nimetatud soovituse vastuvõtmise üle esimese meetmena ja komisjoni lubaduse üle tugevdada ELis sotsiaalkaitsesüsteemi, kuid rõhutab, et sotsiaalkaitse üldine kättesaadavus tuleb teoks teha, eriti praegustes rasketes oludes; kutsub liikmesriike üles töötama välja ja tugevdama stiimuleid eakamate töötajate tööhõivevõimaluste suurendamiseks, tagades samal ajal, et pensionisüsteemid oleks piisavad ja jätkusuutlikud;

33. kutsub komisjoni üles seadma esmatähtsaks puuetega inimeste õigusi käsitleva strateegia avaldamise ning nõuab tungivalt, et liikmesriigid peaksid meeles ja töötaksid selle nimel, et kompenseerida ebaproportsionaalseid negatiivseid mõjusid, mida pandeemia kontekstis vastu võetud meetmed haavatavatele rühmadele avaldavad;

34. tuletab meelde, et koroonakriis on pannud liikmesriikide tervishoiusüsteemid enneolematu surve alla, mis rõhutab piisava rahastamise tähtsust, eelkõige kasutades parimal võimalikul viisil ära taaste- ja vastupidavusrahastut, et suurendada kriisiks valmisoleku suutlikkust ning tugevdada sotsiaalset ja institutsioonilist vastupidavust, samuti rahvatervise- ja piisava personaliga tervishoiusüsteemide suutlikkust, juurdepääsetavust, tulemuslikkust ja kvaliteeti, muu hulgas selleks, et kiirendada vaktsiinide koordineeritud jaotamist ja õigeaegset kättesaadavust kõikidele liikmesriikidele ja kõigile inimestele; väljendab sellega seoses heameelt tugeva ELi terviseliidu loomise üle; kutsub liikmesriike üles tagama võrdse ja üldise juurdepääsu kvaliteetsetele tervishoiuteenustele, sealhulgas ennetavale pikaajalisele hooldusele ja tervise edendamisele, pöörates erilist tähelepanu eakate kvaliteetsele hooldusele, eelkõige tehes selles valdkonnas sihtotstarbelisi investeeringuid ning lõpetades ebakindluse ja ajutise töö kuritarvitamise tervishoiusektoris;

35. rõhutab, et pandeemia vastu võitlemine on sotsiaalse ja majandusliku taastumise ning taastamispingutuste tulemuslikkuse eeltingimus; väljendab heameelt COVID-19 vaktsiinide väljatöötamise üle, kuid on väga mures tootmis- ja tarnegraafikute tõsiste rikkumiste pärast; nõuab, et COVID-19 vaktsiine käsitletaks avalike hüvedena, mis on kõigile tagatud; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles ületama patentidest ja intellektuaalomandi õigustest tulenevaid tõkkeid ja piiranguid, et tagada vaktsiinide laialdane tootmine ja õigeaegne levitamine kõigile riikidele ja kõigile inimestele;

36. tuletab meelde, et tööhõivelõhe, sooline palgalõhe ja sooline pensionilõhe on endiselt väga suured; rõhutab, et Euroopa poolaasta protsess ja taaste- ja vastupidavusrahastu peaksid aitama neid probleeme lahendada; nõuab, et tugevdataks soolist võrdõiguslikkust soolise aspekti arvestamise abil ning et komisjon kiirendaks mõjusa, läbipaistva, tervikliku, tulemustele orienteeritud ja tulemuspõhise metoodika kasutuselevõtmist kõigi ELi programmide puhul; peab tervitatavaks komisjoni kavatsust kehtestada siduvad palga läbipaistvuse meetmed, sealhulgas soolise palgavõrdsuse indeks; nõuab tungivalt nende meetmete kiiret vastuvõtmist, et vältida edasist soolist ebavõrdsust; kutsub liikmesriike ja komisjoni üles toetama naiste ettevõtlust ja hõlbustama nende juurdepääsu rahastamisele; palub, et liikmesriigid lõpetaksid nõukogus naissoost juhatuseliikmete direktiivi läbirääkimiste ummikseisu;

37. palub, et komisjon laiendaks edaspidi riigipõhiseid soovitusi ja lisaks neisse ka tulemused, mis käsitlevad sotsiaalpartnerite kaasamist palgakujundusmehhanismidesse ning sellise kaasamise tõhusust;

([35]) ELT C 387, 15.11.2019, lk 1.

38. rõhutab, et ELi oskuste tegevuskava õigeaegne, tõhus ja õiglane rakendamine on äärmiselt oluline, et edendada tööhõivet tervishoiusektoris ja vähendada oskustega töötajate nappust uutes töövaldkondades; hoiatab siiski, et oskuste tegevuskavast ei piisa, et lahendada ELi tööturul suureneva ebakindluse ja palgavaesuse probleem; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et kvaliteetseid, taskukohaseid ja kaasavaid oskusi ja kutseõpet arendatakse kvalifikatsioonide omandamise ja vastastikuse tunnustamise ning pädevuste, õpitulemuste ja diplomite tunnustamise ja valideerimise kaudu kõikidel haridustasanditel, samuti mitteformaalse õppe kaudu, pakkudes kohandatud tuge ja aktiivset teavitustegevust, eelkõige ühiskonna kõige tõrjutumate rühmade jaoks, vältides seeläbi stereotüüpe; rõhutab, et kogu ELis tuleb toetada elukestvat õpet, kuna see on oluline üleminekul digi-, rohe-, konkurentsivõimelisele ja vastupidavale ELi majandusele;

39. tuletab meelde selliste ELi programmide tähtsust nagu noortegarantii, mille paketti on hiljuti tugevdatud; kutsub liikmesriike üles rakendama seda programmi kiiresti tihedas kooskõlas selliste ELi fondidega nagu Euroopa Sotsiaalfond+, et tegeleda oma NEET-noorte olukorraga, pöörates erilist tähelepanu neile, kes elavad maapiirkondades ja piirkondades, mille tööturul valitsevad looduslikud või demograafilised piirangud, tagamaks, et kõik alla 30-aastased noored saaksid kvaliteetse töö-, haridustee jätkamise, kutsehariduse või -koolituse võimalusi, et nad saaksid arendada oskusi, mis on vajalikud töövõimaluste jaoks paljudes sektorites, või et neile pakutaks tasustatud õpipoisi- või praktikakohta nelja kuu jooksul;

40. ärgitab liikmesriike kohandama ajutiselt ELi koolide puuvilja-, köögivilja- ja piimakava seoses koolide sulgemisega, kui see on pandeemiaga võitlemiseks vajalik, et tagada laste tervislike toitumisharjumuste jätkumine sel perioodil ja ennetada vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste alatoitumist, toetades ühtlasi kohalikke tootjaid;

41. rõhutab, kui oluline on ELi programmide ja riiklike meetmete horisontaalne kooskõlastamine sotsiaalse õigluse ja võrdsuse, sotsiaalse arengu ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohu, sealhulgas laste vaesuse, palgavaesuse ning oskuste nappuse ja sissetulekute ebavõrdsuse ennetamise valdkonnas; juhib tähelepanu sellele, et parim näide eespool nimetatud horisontaalse koordineerimise kohta on Euroopa Sotsiaalfond; rõhutab samal ajal jõuliselt, et sotsiaalne ja tööhõivealane mõju peaks olema läbiv aspekt kõikides kuluprogrammides;

42. rõhutab, et ELi eelarve kaitsemeetmed, selle laenuvõtmise ja -andmise funktsioonid ning eelkõige eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse ELi rahastu on suurepärased näited sellest, kuidas ELi eelarve krediidivõimet ja mainet saab kasutada liikmesriikide meetmete toetamiseks kooskõlas Euroopa prioriteetidega, eelkõige ELi ajaloos enneolematu tervise- ja majanduskriisi põhjustatud erandlike asjaolude korral;

43. nõuab paremat koordineerimist majandus- ja sotsiaalpoliitika vahel ning majanduse taastamise fondide ja struktuurifondide vahel, et parandada koostoimet ja suurendada sotsiaalseid investeeringuid, sealhulgas neid, mis on suunatud kriisiga eesliinil võitlejatele, nagu olulised töötajad, pidades oluliseks põhimõtet, et kedagi ei jäeta kõrvale; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kaasama kõik asjaomased riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused, nende vastaval tasandil, et aidata kaasa Euroopa poolaastaga seotud meetmete kavandamisele ja rakendamisele, eelkõige tervishoiu- ja sotsiaalvaldkonnas, mis jäävad sageli majandus- ja fiskaalkaalutlustest välja;

44. väljendab heameelt selle üle, et Euroopa poolaastasse lisati eluaseme taskukohasuse teema; palub komisjonil esitada ettepanek riiklike kodutuse kaotamise strateegiate ELi raamistiku kohta ning kutsub liikmesriike üles võtma kasutusele põhimõte „kõige tähtsam on eluase“, mis aitab kodutuse määra oluliselt vähendada, seades esikohale kodututele alalise eluaseme pakkumine, pakkudes võimalusi kütteostuvõimetuse kaotamiseks, lõpetades sunniviisilise väljatõstmise ja kaotades kodutuse kriminaliseerimine; rõhutab lisaks vajadust koguda paremaid ja ühtlustatumaid andmeid kodututе kohta ELis; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles esitama konkreetseid ettepanekuid energiaostuvõimetuse probleemi asjakohaseks lahendamiseks Euroopa rohelise kokkuleppe raames;

45. kutsub komisjoni üles esitama vahendit asümmeetriliste šokkide mõju leevendamiseks, mis on pikas perspektiivis tõhus, näiteks piisav ja toimiv töötus(edasi)kindlustusskeem, mis oleks võimeline toetama riiklikke skeeme, kui osa ELi kogeb ajutist majandussõkki; rõhutab ELis investeeringute ja rahastamisele juurdepääsu toetamise ülimat tähtsust, et aidata makseraskustes VKEsid, luua kvaliteetseid töökohti strateegilistes sektorites ja edendada EL-is territoriaalset-, majanduslikku- ja sotsiaalset ühtekuuluvust; rõhutab asjaolu, et võiks kasutada koondatud töötajate jaoks mõeldud uut Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi, et leevendada koroonakriisi tagajärgi tööhõivele; palub seega liikmesriikidel esitada kiiresti komisjonile rahastamistaotlused, aitamaks COVID-19 tõttu töökoha kaotanud ELi töötajatel saada ümberõpet, omandada uus eriala ja pöörduda tööturule tagasi;

46. väljendab heameelt selle üle, et pandeemiale reageerimiseks ja Euroopa ettevõtete ümberkorraldamise toetamiseks kasutatakse ka Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi; märgib, et fondile juurdepääsemise aluseks olevat koondatud töötajate alampiiri on vähendatud 200ni, ja et see ELi vahend võiks aidata rahastada isikustatud tugimeetmeid, nagu näiteks vajadustele kohandatud koolituskursused, ümberõpe ja täiendusõpe; palub, et sellega seotud EL institutsioonid näitaksid üles paindlikkust ja analüüsiksid kasutuselevõtu taotlusi kiiresti, tagades, et fondi kasutuselevõtmiseks kuluks võimalikult vähe aega;

47. rõhutab, et ajude äravoolu nähtus suurendab ELis majandusliku ja sotsiaalse arengu lõhet; palub komisjonil hinnata ajude äravoolu teatavates piirkondades ja sektorites, pakkuda vajaduse korral välja toetavaid meetmeid ning toetada liikuvaid töötajaid, tagades töötajate vaba liikumise ilma piiranguteta ning tugevdades õiguste ülekantavust; palub komisjonil esitada ettepanek ELi digitaalse sotsiaalkindlustusnumbri kohta;

48. märgib vajadust pakkuda erituge demokraatia mõttes võtmetähtsusega meediasektorile viisil, mis austab ja edendab meediavabadust ja pluralismi ajal, mil veebikeskkonnas domineerivad üha enam mõned suured kasvava turujõu ja mobiilse maksubaasiga osalejad, mis takistab paljudel väiksematel ELi ettevõtetel ühtsel turul äritegevust alustada ja seda arendada, nagu on rõhutatud komisjoni teatises ELi 2012. aasta kestliku majanduskasvu strateegia kohta ([36]); juhib liikmesriikide tähelepanu konkreetsetele meetmetele, mis on sätestatud komisjoni 3. detsembril 2020. aastal avaldatud meedia tegevuskavas, et aidata ringhäälingu-, uudiste ja kinosektoril taastuda pandeemia põhjustatud liikumispiirangute tõttu tekkinud reklaamitulu olulisest vähenemisest ning edendada nende digitaalsisu tootmist ja levitamist;

49. rõhutab, et tuleb kaaluda õiglustingimuste kehtestamist ettevõtetele, kui nad soovivad saada juurdepääsu riiklikele vahenditele ja toetusele, et vältida sellise toetuse andmist ettevõtetele, kes on registreeritud jurisdiktsioonis, millele viidatakse nõukogu järeldustes I lisas ELi koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide muudetud loetelus ([37]), ning märgib, et need ettevõtted ei tohi õõnestada kollektiivläbirääkimisi ega töötajate osalemist või kaasotsustamist ettevõtte otsustusprotsessides vastavalt liikmesriigi õigusele ja tavale, ning tingimuseks peaks olema töö- ja tööhõivetingimuste ning õiguste samal tasemel säilitamine, sealhulgas kaitse vallandamise ja palkade vähendamise eest ning juhtidele lisatasude või aktsionäridele dividendide maksmatajätmine;

50. rõhutab, et õigusriigi ja kohtusüsteemi tõhususe hindamist tuleks seetõttu Euroopa poolaastas ka edaspidi arvesse võtta;

o

o o

51. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

([36]) Komisjoni 17. septembri 2020. aasta teatis 2021. aasta kestliku majanduskasvu strateegia kohta (COM(2020)0575).
([37]) ELT C 64, 27.2.2020, lk 8.